

FİTOTERAPİ DERS NOTU

II.DÖNEM TAMAMI

(2010-2011)

ÖZGÜN FOTOKOPİ

TEL : (0216) 450 13 58

Fitoterapi
Föy-1* Fitoterapi Nedir?

- Fitoterapi = Bitkilerle tedavi
 - Konvansiyonel Tıp - Modern Tıp Uygulamaları = Tıbbi Çaylar
Bitkisel ilaçlar
 - Tamamlayıcı Tıp - Destekleyici Tedavi = Tıbbi Çaylar
Bitkisel ilaçlar
Uçucu yağlar → Aromaterapi
- NOT = Allopati = Zıtlarla tedavi anlamına gelir. Modern tıbbin esası buna dayanır.

Homeopati

- * Hipokrat } Öncüleri
- Paracelsus }
- * Samuel Hahnemann → Kurucusu
(Alman Tıp Doktoru)

- * Homeopati; benzer etki meydana getiren maddelerle tedavi anlamına gelir.
- * Homeopatik ilaca proving denir.

Homeopatinin Prensipleri

- 1- Bir maddenin yüksek dozda sağlıklı kişilerde kullanıldığında meydana getirdiği belirtilere sahip hastalığa yakalanmış kişilerin tedavisinde kullanılır. Buna similia similibus curentur denir.
- 2- Toksisiteyi kaldırmak için ilaç minimal dozda kullanılmalıdır.
- 3- İlaç ne kadar düşük dozda kullanılırsa etkisi o kadar artar.
- 4- Bir hastanın tedavisinde tek bir madde veya ilaç kullanılmalıdır.

Homeopatik ilaçların - Bitkisel ilaçlardan Farkı

- 1- Homeopatik ilaçlar çok seyreltik olarak hazırlanırken bitkisel ilaçlar etki dozuna göre hazırlanır.
- 2- Homeopatik ilaçların %65'i bitkiselidir.
- 3- %35'lik bitkisel olmayan kısım ise hayvan, böcek, klasik ilaç, kimyasal veya mineral kaynaktır.

- * Homeopatik ilacın hazırlanması 2 basamakta yapılır. Bunlar;

- 1- Bitkiden alkollü veya sulu ekstre hazırlanması.
- 2- Ekstrenin basamaklı olarak seyreltilmesi

Seyreltme Derecelesi

- * 1/10: Ondabirlik Sistem (desimal) = D veya X ile belirtilir. En fazla kullanılan derece 6X
- * 1/100: Yüzdebirlik Sistem (sentesimal) = C veya CH ile belirtilir. En fazla kullanılan derece 6, 12 ve 30

Tıbbi Çaylar ve Bitkisel İlaçların Kullanıldığı Endikasyonlar

1- Solunum Yolları Rahatsızlıkları

- * Soğuk algınlığı, gripal enfeksiyonlar
- * Bronşit, rinit, sinüzit
- * Kuru veya Balgamlı Öksürük
- * Kronik bronşiyal rahatsızlıklar.

2- Santral Sinir Sistemi Rahatsızlıkları

- * Depresyon
- * Gerginlik
- * Anksiyete
- * Uyku bozukluğu, uyku bozukluğu.

3- Sindirim Sistemi Rahatsızlıkları

- * İştahsızlık
- * Hazımsızlık, şişkinlik, gaz
- * Gastrit, ülser
- * Kabızlık
- * Akut dijitare
- * Safra Salgı bozuklukları
- * K.C. ağrısı ve korunması

4- Üriner Sistem Rahatsızlıkları

- * İdrar yolları rahatsızlıkları
- * Üreterit, üretrit, sistit
- * Prostat

5- Romatizmal Hastalıklar

- * Artrit, artroz
- * Ağrılı eklemler, ödem

7- Jinekolojik Rahatsızlıklar

- * Adet bozuklukları ve PMS şikayetleri
- * Menopoz öncesi ve sonrası şikayetler

8- Metabolizma Rahatsızlıkları

- * Tip II diyabet
- * Şişmanlık
- * Zayıflık

6- Deri Rahatsızlıkları

- * Deri ve mukaz yaraları
- * Sporindirmeleri ve estikleri

9- Kalp-Dolaşım Rahatsızlıkları

Tıbbi Çaylar

* Tıbbi Çaylar ikiye ayrılır. Bunlar;

1- Parçalanmış, toz edilmiş drug içeren çaylar ~~2- Hazır~~ tek kullanımlık özümseme poşet çay.

* Frazonde toz hazırlanan 1-7 gün kullanılabilecek toz pakete

2- Instant Çaylar = Drug ekstraktlarından ~~toz~~ liyofilizasyon ile hazırlanan ve sıcak suda eriyen granüle çaylardır.

* Mono Çaylar = Tedavi değerine sahip etken maddelerden tek bir drugdan hazırlanan çaylardır.

* Karışım Çaylar = Tedavi değerine sahip etken maddeleri taşıyan birden fazla drugdan hazırlanan çaylar

* Tıbbi Çayın Hazırlanmasındaki Önemli Kurallar

- 1- Uygun çay formülünün belirlenmesi
- 2- Doğru drugların seçilmesi
- 3- Etken maddesi uygun, temiz drugların sağlanması
- 4- Karışım çaylar için uygun drugların miktarlarının doğru belirlenmesi
- 5- Drugların uygun parçalanması

- 6- Uygun poşet paketlenme
- 7- Hastayı konuşarak bilgilendirme
- 8- Hastanın memnuniyetini ölçerek değerlendirme

(3)

Forte Grup = kuvvetli etkili drgblar qaylarda kullanılmaz.

ör
Digitalis folium → digitalis yaprağı
Belladonnae folium → belladon yaprağı
Aconiti tubera

Mezzo Forte Grup = Orta kuvvetli drgbların doşgblarına çok dikkat edilmelidir.

ör
Senna folium → sinameki yaprağı
Arnica montana → arnika çiçeğı

Bitki Qayı Kaç Kısımdan Olur?

* Bir bitki qayı 4 kısımdan olur. Bunlar;

- 1- Remedium cardinale
- 2- Adjuvans
- 3- Korigens
- 4- Konstituentis

1- Remedium cardinale = * Temel drgdur. Qayın istenilen etkisinden sorumlu drgdur.

* Temel drg tercihen 1 tane olmalı ve 2-3'ü aşmamalıdır.

2- Adjuvans = * Yardımcı drg

* Esas etkili drgun etkisini artırmakta veya etkiji bir bölgeye yöneltmektedir.

* 1 veya 2 yardımcı drg kullanılabilir.

3- Korigens = * Düzeltici drgblar

* Qayın tat ve kokusunu düzeltici drgblardır.

* Ucucu yğ taşıyan drgblar içinden; esas etkili drgun yaptığı etki ile aynı qarıltıda olan drgblardan seçilir.

4- Konstituentis = * Dolgu drgbları - görüntüye jileştirici, tamamlayıcı drgblar

* Hastayı psikolojik olarak etkileyen güzel renkli, hoş kokulu drgblar formüle eklenebilir fakat esas etkili drgun etkisini barmamalıdır.

ör
* Sarıya düzenleyici qaylara → Sarı renkli Helichrysum - ölmecikler

* Öksürük qaylarına → mor-kyak renkli malva - ebeğümesi

Karışım Qayı İçin Drgun Parçalanması

Qıcektleri eklenbilir:

1- Kaba veya ince parçalı olması gerekenler → Çiçekler, yapraklar, ve toprak üstü kısım (herba)

* Cortex (kabuk)

* Köt (radix)

2- İnce taze edilmesi gerekenler → Saponin drgbları

3- Taze edilmiş veya parçalanmış olması gerekenler → Meyva ve tohumlar

4- Ucucu yğ taşıyan drgbların özel durumları;

* Çok ince taze edilmeleri sakınca-
lıdır. Çünkü yağ taşıyan drgbların tümü
parçalanır ve etkiji yapacak olan
ucucu yğ kaybolur.

NOT = Umbeliperae familyasındaki uçucu yağ taşıyan reçene ve anason meyveleri kaba parçalanmalı yoksa salı, konalları parçalanmaz ve uçucu yağ çıpa beklenen oranda çıpa vermez.

* Çayı paketlenmede kağıt torbalar; içi yağlı dışı katı kalya yırtılmayan konjuculu kağıttan özel olarak pakli büyüklükte üretilirler. (Fıçı kooperatifleri).

Çay Hazırlama Şekilleri:

* Uçucu yağ içeren dröğlerden çay hazırlanırken drög üzerine sıcak su dökülür, fincan ağzı tabakla kapatılır ve 5-10 dk bekletilir.

* Sadece kök ve kabuk dröğleri kaynatılarak hazırlanır.

* Müslaj taşıyan dröğler sıcak su içinde oda sıcaklığında bir kaç saat bekletilir. (Sıcak maserasyon)

ör * Fıgırmeci

* Keten tohumu

* İzlanda likeni

Çay Alınma Şekilleri:

* Sabah aç karnına, öğlen yemekten 1 saat sonra gece yatmadan önce alınmalıdır.

* Aç mide tercih edilir.

* Instant granüle çay 1-2 çay kaşığı kadar.

* Parçalanmış drög 1 tatlı kaşığı dolusu kadar.

* Çaylar yavaş yavaş yudum yudum içilmeli. Tadı bal ile düzeltilebilir.

* Çaylar taze hazırlanıp içilmeli özellikle uçucu yağ taşıyan dröğlerin çayı (aromatik çay) hazırlandıktan hemen sonra içilmelidir.

Fitoterapi = Yan etkisi hemen hemen olmayan bitkilerle bitki ekstraktlarından hazırlanan şurup, tablet, drög, kapsül şeklindeki ilaçlarla uygulanan allopatik bir tedavi şeklidir.

Allopati = Hastalık sonucu oluşan bozukluğu tam tersi etkili ilaçlarla tedavi etmektir. (Zıtlarla tedavi)

ör Öksürğe karşı öksürük kesici maddeyle tedavi gibi

Bitki Çaylarının Hazırlanmasında Kullanılan Yöntemler

1-İmpüzyon = Yaklaşık 25g kurutulmuş drög üstüne 1 litre kaynamış su ilave edilir. Kabin ağzı kapatılarak 10 dk beklenir, süzülür ve içilir.

* Çiçek, yaprak içi;

2-Dekoküsyon = Yaklaşık 25g kurutulmuş drög üstüne 1 litre sıcak su ilave edilir ve kabin ağzı kapalı olarak 30 dk kaynatılır, su süzülür ve içilir.

* Fitoterapide çay hazırlama yöntemleri dışında kullanılan diğer yöntemler;

1-Maserasyon = Bitki üstüne su konularak 1 gece bekletilir ve karışım ertesi gün süzülür ve içilir.

Bu yöntem impüzyon ve dekoküsyonla hazırlanan ~~her~~ acılaşan ve ırsıçık içeren karışımlar için

2- Masaj Yağı

3- Lapalar

4- Şurup

5- Tonik şarap

6- Pentür

Aromaterapi= Uluucu yağlarla uygulanan bitkisel tedavi yoludur.

- 4 farklı kullanım şekli vardır.

1- Masaj

2- İnhalasyon

3- Banyo

4- Kompres

Gemmaterapi=* Pomurcularla yapılan bitkisel tedavi yoludur.

* Bu tedavideki amaç pomurcularda bulunan hormonları kullanabilmektir.

* Özellikle büyüme hormonları